

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:
Cím: *Háromesztendei munka után megnyílik a Nemzeti Múzeum régiségtára*
Tárgy: *Arályság*

Forrás: *Bm 1925. 2. 15*

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Idő

"1925"

Személy

Helyszám

Háromesztendei munka után rövidesen megnyílik a Nemzeti Múzeum régiségtára.

A hidegben, a nyomorban és hitelre dolgoznak az újárendezésen. — 37.000 fegyver a régi főrendiházi teremben. — A világ legnagyobb múzeumának legszebb gyűjteménye nyílik meg.

Látogatás a befejezés előtt álló új múzeumi termekben.

Odakünn, a csilingelő és lármás körüttlő vasrácsos kerítéssel elzárt múzeumi-kertben már játszadoznak az apró gyerekek a tavasziasra hajló napsütésben. És bonnok, fräuleinok, nőrszök és dadák vezérletével és felügyelete alatt élvezik azt a gondtalan boldogságot, ami a mai világban immár csak a gyermekeknek jut osztályrészül. Benn pedig, a vaskos, tömör falak mögött elcsóttított, elárult múzeumi termek dermednek a hidegben, a gyűjtemények, régiségek, ritkaságok fázósan dideregnek, a nehéz vaspántos ajtó le van zárva,

olyan a múzeum, mintha elzárták volna a világ szeme elől.

Már pedig azért múzeum, hogy mindnyájunké legyen és mindenkié legyen. Sajnos, a mostoha viszonyok megfosztották tőle a várost, s a kíváncsi idegeneket, hacsak rövid időre is. S ha a közönség kívül rekedt a falakon, melyeket több mint 120 esztendővel ezelőtt a zseniális Pollack Mihály építész tervei szerint emeltek, a termekben azért serényen és szorgosan folyik a munka. Itt nem szünetelnek egy pillanatra sem. Ha hideg van, a tisztviselőket, főigazgatókat, igazgatókat, múzeumi öröket és múzeumi szolgaszemélyzetet eléggé hevíti az a belső láz és győtrelem, mely lobogó lánggal él a szívekben és a lelkekben, hogy a magyar nemzet múzeumát állandóan fejlesszék, gyarapítsák és tökéletesítsék.

Sajnos, ez az utolsó szén-krízis minden más példánál élénkebben bebizonyította, hogy mióta a Nemzeti Múzeum behatárolódott a Gyűjtemény-Egyetem táborába, valahogyan rosszabbra fordult a sorsa. Aztán pedig a személyzet leépítése (különösen, ami a szolgaszemélyzetet illeti) és az arany-költségvetés megadta a végső kegyelemdőfést. Igazán csak csodálni és bámulni lehet, hogy ez is van, és így is van, ahogy most látjuk. Egy gyönyörű intézmény, amelynek nem szabadna, hogy gondjai legyenek és pénzügyi nehézségei legyenek, s

amely úgy dolgozik, finansiális értelemben szólva, mint egy legutolsó, kis konjunkturális pénzváltó üzlet vagy tőzsdé-bank, amely a fenyegető gazdasági viszonyok hullámaiban már-már fulladozik...

Ez alkalommal nem lesz másról szó, csak a Nemzeti Múzeum régiségtáráról, mely e rejtlenes helyzetben újjászülte, s megszüpölve, meggyarapodva, izlésben, nagyságban és értékben rövidesen már a közönség csodálata elé tárul...

Mostanáig úgy volt, hogy csak a nevezetes és különös tiszteletben álló érdeklődői előtt állt nyitva a Nemzeti Múzeum régiségtára, s legfeljebb még a tudományos kutatók, iparmű-

vészek, grafikusok, vagy festők előtt, akik egy-egy studiumot végeztek itt. A nyitvánosság számára csak három terem volt megnyitva, a régiségtár gyűjteményeinek alig egy ötöd-részeivel. A többi rendezés alatt állott.

Varju Elemér dr., a kiváló tudós, és a régiségtár igazgatója, mondhatni, igazán emberfeletti ambícióval és szorgalommal dolgozik már több mint három éve, hogy a régiségtár teljes anyagát feldolgozza, rendezze, csoportosítsa, elraktározza és elhelyezze, úgy, ahogy az a világ egyetlen múzeumában sem látható. Kilenc tisztviselő és négy múzeumi szolgáló segít neki e sziszifuszi munkájában, mely azért halad ilyen lassan, mert nincs pénz és

a rendelkezésre álló összegek elfogyta után néha fél évig is kellett várni, amíg az újabb rendes állami kintalás megengedte az elkezdett munka folytatását.

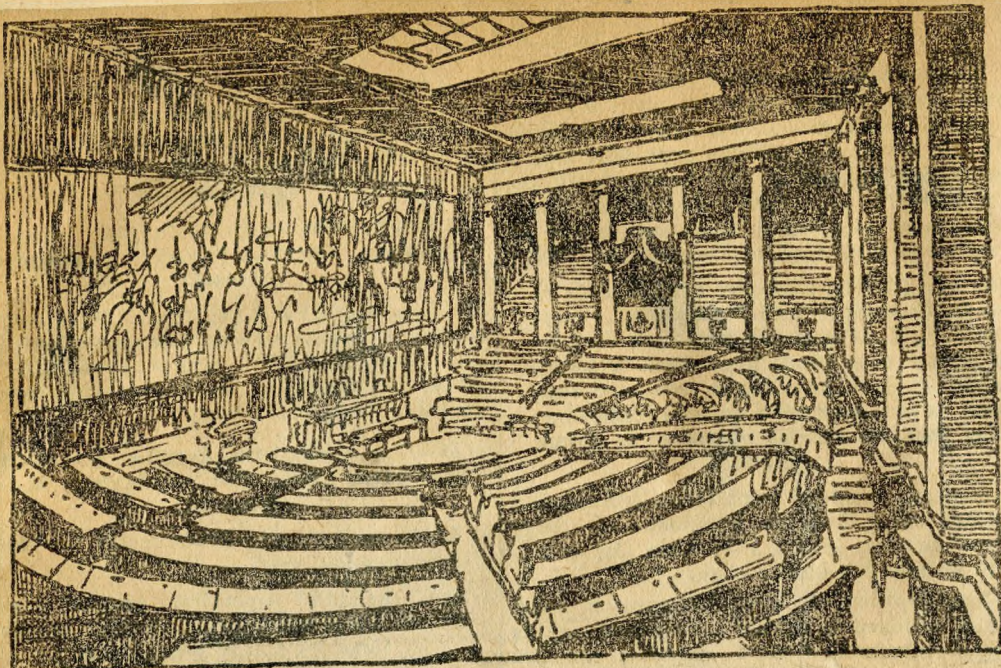
Ami azonban még ennél a szegénységnél is nagyobb baj, az a hely hiánya.

Mikor a Nemzeti Múzeum épült, s fejlődé-

ovárosi

Janus Pannonius relieje a fegyvertárban.

Ahol régen a főrendiház ülésezett.

sének kezdetén állt, az idegenek és külföldi hozzáértők összecsapták a kezüket:

— Ez a világ legnagyobb múzeuma! Mit fognak csinálni ezzel az óriási helyiséggel?...

Ma pedig az a helyzet, hogy amíg a múzeum anyagának egy része tudvalegőleg pincékben, padlásokon pusztul, korhad és enyészik,

az ujonnan rendezett régiségtár anyagának majdnem a felét a folyosókon kellett elhelyezni.

Olyan arany- és ezüsttárgyak, ékszerek, drágakövek, régiségek, ritkaságok, butorok, selymek és egyéb múzeális darabok sorakoznak a folyosókon, vitrinekben, szekrényekben, falakon és falak mentén, melyeket például a Louvre-ban bizonyára díszhelyeken és méltó keretek között mutogatnának egy ámuló világ csodálatára...

Összesen 5 új terem nyílik meg, a folyosói anyagon kívül, mind az öt más-más kor, más-más gyönyörűség, váltakozó kultúra és váltakozó szépség. Ujonnan festve minden, új butorok, pompás korabeli terek után készíttve, s a régiségtár igazgatójának figyelme és hozzáértése kiterjed arra is, hogy a termeket egymástól elválasztó ajtók vagy eredeti beépítések, vagy csak egy-egy beépített részletük mutatja, hogy milyen lehetett az eredetijük?...

Fölösleges volna itt részleteznünk a még rendezés alatt lévő, de már a befejezés stádiuma előtt álló új régiségtár egész anyagát, inkább azokat a nehézségeket és küzdelmeket mondjuk el, melyek munka közben előállottak.

Mikor hozzákezdtek a hatalmas anyag rendezéséhez, minden rendszertelen volt és egy nagy tumultusban volt összehordva minden. Korról-korra, teremről-teremre kellett menni, a csoportosítás, selejtezés és kiválogatás munkájában. Egy-egy terem berendezése, a festés, a butorok, feliratok, freskók elkészítése oly hatalmas összegbe került, hogy a régiségtár egyszerre nem tudta előteremteni. Folytonosan várni kellett tehát az újabb pénzre, s emellett gondolni sem lehetett arra, hogy a múzeum anyagát új vásárlással gyarapítsák, mert

minden krajeárt kétszer is megszámoltak, mielőtt kiadták valamire.

Vétel útján nincs is mostanában szaporulat. Hiszen például egy középkori kardért, mely legtöbb esetben a Duna fenekéről kerül elő, a dunai halászok hálászatai között, már 400—500.000 koronát kérnek a megtalálók, akik rendszerint meg is kapják ezt az összeget.

Ásatásokat ugyan végeznek ma is, az el-

mult hónapokban is végeztek, de ezeket is csak akkor, ha nem kerül sok pénzbe. Szerecsére a parasztok, akik nyomára akadnak a lelőhelyeknek (sőt, már sajátos kereső szerzőik is vannak, olyasfélék, mint Tüköryné nevezetes varázsvesszője) nem tulságosan követelőzők. Félmillió koronáért nemrégiben is négy római sarkofág buvóhelyét jelentették a múzeumnak. Igaz, hogy

a kőszarkofágok ma is ott vannak, ahol kiásták azokat a földből, mert a mu-

zeumba való elszállításuk nagyon sokba kerülne,

de ami bennük volt, mégis felkerült. Ahhoz pedig, hogy a kőirokat kivontassák a föld felszínre, gözkeket kellett kölcsönkérni környéletes emberektől, másképp még most is ott sludnának, ahol a népvándorlás kóbor

utasai elföldök őket.

Az egyik szoba butorzata például hitelbe készült. Már be van állítva a terembe, s a kincseket érő múzeális értékeket rejti magában, de még nem tudta a régiségtár kifizetni. Szerencsére a butorgyár érzi, hogy ugyszólván hazafias kötelessége volt a megrendelést elfogadni és teljesíteni, s bizonyára nem fog végrehajtatást küldeni a múzeumba, hogy lefoglaltasson egy Mária Terézia korabeli aranykelyhet, melynek egyetlen ékkövéből tisztesen ki lehetne fizetni a hitelezett összeget...

Mert a most megnyíló régiségtárnak csodájára fog járni ország-világ, hiszen ami csak aranyban és ezüstben van itt, az páratlan a világon, a magyar Nemzeti Múzeumnak van például a legszebb ezüst-gyűjteménye...

Nemrégben külföldi vendégek látogatták meg a rendezés alatt lévő régiségtárát. Nem akartak hinni a szemüknek. A folyosókon pedig szüntelen lehültek, mondván:

— S ezeknek a holmiknak nem jutott hely a termekben? ... Ilyen múzeumi folyosót nem találunk az egész világban...

Hogy csak egyet említsünk például, itt

van elhelyezve

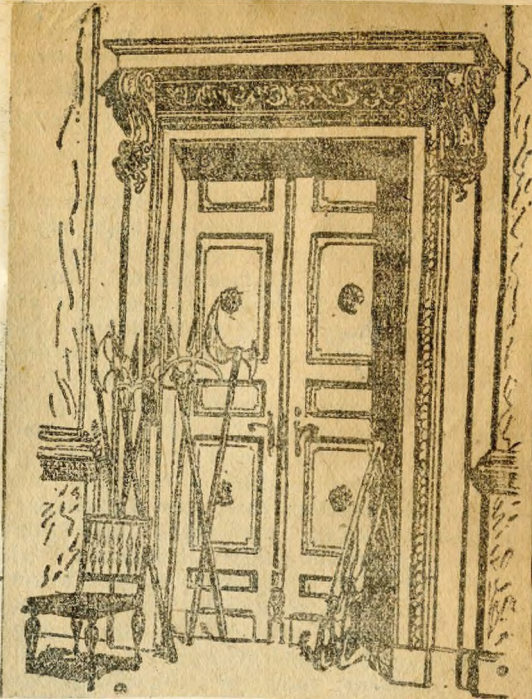
a világ legrégebb és legelső kölcsönkönyvtára, maga a gyönyörű, felfaragásos szekrény és a több mint 300 darab kézíratos könyv!...

Gondoljunk csak arra, hogy milyen becses lenne ennek a British Múzeumban!...

Ismételjük, nem célunk itt felsorolni a múzeális régiségeket, csak az öröm és a meghatódás szavaival emlékezünk meg arról, hogy végre háromszázévtől munka után ezek kőzincse válnak! Mert az utolsó napokban, a fülletlen múzeumban sem szünetel a munka, s ha habálban és felfelt kalapban és keztyűs kézzel dideregve is, tovább szorgoskodnak az igazgató, a tisztviselők és a szolgák...

S ha nemsokára megnyílnak az ajtók és a régiségtár a maga múzeális pompájában bódítani fog ismét, azért nem szünik meg a munka.

A díszterem, melyben egykor az országgyűlés, majd a főrendiház tartotta üléseit, még rendezetlen. Ma már ugyan nem sorakoznak az oszlopok között a követek és zászlósorak pádsorai, de

A főrendiház — most fegyvertár — díszajtaja.

tépett nemzeti lobogók, páncélok, sisakok, ágyúk, golyópisok, esákok, dobok, nyergesek, lándzsák és 37.000 darab fegyver fekszik a teremben...

A legszebb fegyvergyűjtemény, amit csak össze lehetett sorakoztatni. Egy egész középkori hadsereget fel lehetne szerelni a fegyverekkel és hadiszerszámokkal, melyek most itt vannak, ahol 1848 július 2-án, a Pestre összehívott nemzetgyűlés főrendiháza ülésezett, majd az 1861-es évben, az alkotmány visszaállításával a képviselőház talált itt ideiglenes hajlékot...

Érdekes feljegyezni, hogy a jüteléssel már akkor is nagy bajok voltak... A követek fagyoskodtak a gigászi teremben, s külön intézkedéssel kellett kályhákat beállítani... Öt éven át itt folytatódott a képviselőház ülései, egészen addig, míg 1866-ban el nem készült a Sándor-utcai képviselőház. Attól fogva ismét a főrendiház vette át, hosszú időre...

Most tehát: fegyvertár. Egy ócska arzenál. káprázatos kincseivel és ritkaságaival. Körülbéli két esztendő is beletelik, amíg szintén új-járendezik, hogy hozzákapcsolják a régiségtár többi helyiségeket.

Egyelőre csak a történelmi falak és a történelmi emlékek suttoznak el egymásnak mindazt, amit a magyar múlt regél...